

**Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 14 hallituksen esityksestä
laiksi työsuojeluhallinnoksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunta on lähettänyt 3 päivänä joulukuuta 1992 työasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 328 laiksi työsuojeluhallinnoksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina kansliapäällikkö Pertti Sorsa työministeriöstä sekä pääjohtaja Jaakko Riikonen, ylijohdaja Pekka Kari, ylitarkastaja Seppo Heinilä, työläistarkastaja Martti Antila, työsuojeluinsinööri Jussi Koivu, työsuojeluinsinööri Seppo Lehtinen ja metsänhoitaja Hannu Tapola työsuojeluhallituksesta. Valiokunta on saanut lisäksi kirjalliset lausunnot Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöltä, Maaseututyöväen Liitolta, Kunta-alan ammattiliitolta, Paperiliitolta, Rakennusliitolta, Metallityöväen Liitolta sekä Insinööriliitolta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työsuojeluhallinnosta. Työsuojeluhallitus hallinnollisena keskusvirastona lakkautetaan ja sen hoitamat tehtävät siirretään pääosin työministeriöön ja työsuojelupiirien toimistoihin. Työsuojeluhallituksen virat ja työsuhteiset toimet lakkautetaan ja vastaavat virat ja toimet perustetaan työministeriöön ja työsuojelupiirien toimistoihin. Työministeriöön perustetaan uusi osasto, jolle työsuojeluhallituksesta keskushallintoon jäävät tehtävät pääosin kuuluisivat. Keskushallinnosta siirretään päätösvaltaa työsuojelupiirien toimistoille tulohajauksen periaatteiden mukaisesti. Työministeriö ohjaa suoraan työsuojelupiirien työsuojelutoimistoja asettamalla niille neuvotteluihin perustuvat tulotavoitteet.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lindroos, varapuheenjohtaja Nordman, jäsenet Häkämies, Koistinen, Komi, Kuittinen, Laitinen, P. Leppä-

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 11 muuta lakia.

Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1993.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena hallinnon rationalisointina. Vaikka keskusvirastotaso organisaatiouudistuksessa poistetaan, olisi uudistuksessa voitu selvemmin pyrkiä hajauttamaan toimintoja. Täten olisi osaltaan varmistettu, ettei työsuojelun taso säästötoimienpiteistä huolimatta laske.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työsuojelun nykyiset ja muun muassa Euroopan talousaluetta (ETA) koskevasta sopimuksesta tulevat mahdolliset uudet tehtävät pystytään hallinnon muutoksista huolimatta hoitamaan asianmukaisesti. Saadun selvityksen mukaan työsuojelupiirien asema säilyy. Niitä ei ole tarkoitus yhdistää työvoimapiireihin, sen sijaan piiriviranomaisten välistä yhteistyötä tullaan hallinnollisten menojen säästämiseksi kehittämään.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että henkilökunnan asema on voitu turvata. Henkilösiirtoja tehtäessä tulee pyrkiä siihen, että työntekijöille löytyisi työpaikka mahdollisimman läheltä kotikuntaa.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että lakiehdotukset hyväksyttäisiin
muuttamattomina.*

nen, Mäkipää, Nikula, Rimmi (osittain), J. Roos, Taina, Viljamaa ja Viljanen sekä varajäsenet Hiltunen, Koskinen (osittain), Muttilainen (osittain) ja Vanhanen.

Vastalause

Valiokunnan mietinnössä esitetään hyväksyttäväksi hallituksen esitys laiksi työsuojeluhallinnosta. Esityksen mukaan työsuojeluhallitus hallinnollisena keskusvirastona lakkautetaan ja sen hoitamat tehtävät siirretään pääosin työministeriöön ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistoihin. Työministeriöön perustetaan uusi osasto, jolle työsuojeluhallituksesta keskushallintoon jäävät tehtävät pääosin kuuluisivat.

Hallituksen esitykseen ei sisälly takeita työsuojelun toiminnan tehostamisesta enempää kuin taloudellisista säästöistäkään. Virat ja toimet säilyvät ennallaan, mutta esitys voi merkitä henkilöstölle kohtuuttomia muutoksia ja vaikeuksia. Osa viroista siirtyy työministeriöön, jolle hallinnolliset täytäntöönpanotehtävät eivät luonteensa puolesta sovellu. Ministeriön poliittinen ohjaus ei voi tulla kysymykseen työsuojelun lakisääteisen toiminnan johtamisessa. Käytännössä merkittävä seuraus hallituksen esityksen hyväksymisestä on työsuojeluhallinnon Tampereen toimintojen ja yksiköiden siirtymisestä Helsinkiin.

Työsuojeluhallitus ja työsuojelupiirit perustettiin ammattientarkastuslaitoksen tilalle vuonna 1973. Tuolloin korkeat työtapaturma- ja ammattitautiluvut osoittivat vanhan ammattientarkastuslaitoksen tehostomuuden. Vaikka työsuojeluhallinnon toiminta-oikeuksia myöhemmin kavennettiin ja käytännön toimintaa vaikeutettiin monin tavoin, ovat aikaansaannokset nykyisen työsuojeluhallinnon aikana olleet pääosin myönteisiä:

— kuolemaan johtaneet työtapaturmat ovat vähentyneet puoleen,

— työtapaturmien määrässä on pitkällä aikavälillä aleneva suuntaus,

— vaarallisimpien koneiden aiheuttamat työtapaturmat ovat vähentyneet merkittävästi mm. tehokkaan tyyppitarkastusmenettelyn avulla,

— työpaikkatarkastuksen menetelmiä on uudistettu ja työolot ovat nykyisin suhteellisesti korkealla pohjoismaisella tasolla.

Työsuojeluhallituksen organisaatiota muutettiin viimeksi vuonna 1991. Esimerkiksi kansainvälinen työjärjestö ILO esittelee Suomea maana, jossa työsuojelu on organisoitu hyvin. Kehittämistyön pitäisikin nyt kohdistua työsuojeluvallannon tehostamiseen.

Esitetty työsuojeluhallinnon alasajo vaikuttaisi nopeasti kielteisesti työoloihin työpaikoilla. Englannissa on vähennetty työsuojeluviranomaisten määrää neljänneksellä ja samaan aikaan tapaturmaiset kuolemantapaukset lisääntyivät kaksinkertaisiksi.

Vaikka työsuojelussa on Suomessa saavutettu paljon myönteisiä tuloksia, on työoloissa edelleenkin vakavia puutteita. Vanhojen ongelmien lisäksi automaation ja uusien kemikaalien käytönnoton tuomat ongelmat ovat kasvaneet. Työpaikkojen psyykkiset ongelmat ovat lisääntyneet. Myös näiden ratkaisemiseen tarvitaan tehokasta työsuojeluhallintoa.

Heikentyvä työsuojelu lisää nopeasti työolojen laiminlyönneistä aiheutuvia kustannuksia. Yhteiskunnan hoidettavat terveydenhuollon menot kasvaisivat entisestään. Työsuojelusta säästämällä vain lisätään huonontuvien työolojen seurauksena tulevia kustannuksia.

Työsuojeluvallontaa on tehostettava ja ennalta ehkäisevään työsuojeluun on panostettava. Työsuojeluhallitus on yhdessä työsuojelupiirien kanssa toteuttamassa työsuojeluvallannon kehitysprojektia, jossa on hyvät lähtökohdat työsuojelun kehittämiseksi. Tältä pohjalta voidaan tehdä myös organisaatiomuutokset. Tällöin on työmarkkinajärjestöille sekä työsuojelun ammattilaisille varattava mahdollisuus osallistua uudistuksen suunnitteluun. Hätiköidyn ja perustelemattoman työsuojeluhallituksen lakkauttamisen sijaan tarvitaan työsuojelun tehostamisesta lähtevää uudistamista, jossa työntekijöiden vaikutusmahdollisuudet ovat turvatut.

Edellä esittämillämme perusteilla ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1992

Paavo Nikula
Eila Rimmi

Jukka Roos
Reijo Laitinen
Marja-Leena Viljamaa

Reijo Lindroos
Pekka Leppänen